

TURIZMGA GREEN KEY TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI

*G'ayratova Nilufar Ulug'bek qizi**Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti**Magistratura bosqichi 2-kurs Turizm yo'nalishi magistranti*

Annotatsiya: Green Key — bu ekologik barqaror turizmni rag'batlantirish maqsadida yaratilgan xalqaro sertifikatlash tizimidir. U mehmonxonalar, turistik obyektlar va boshqa turizm infratuzilmasi uchun mo'ljallangan bo'lib, ekologik mas'uliyatni oshirish, energiya va resurslarni tejash, shuningdek, atrof-muhitni muhofaza qilishga qaratilgan. Ushbu maqolada Green Key tizimini turizm sohasiga joriy etish istiqbollari va uning afzalliklari haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: turizm, infratuzilma, ekologik barqarorlik, Green Key tizimi, mehmonxonalar, turistik obyektlar.

Turizm — bu insonlarning yangi joylarni kashf etish, madaniyatlar bilan tanishish va yangi tajribalar orttirish maqsadida sayohat qilish jarayonidir. U nafaqat iqtisodiy faoliyat, balki ijtimoiy va madaniy aloqalarni rivojlantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Turizm sohasining kengayishi va rivojlanishi, global miqyosda odamlar o'rtasida muloqotni kuchaytiradi va turli xalqlar o'rtasida o'zaro tushunishni oshiradi. Bugungi kunda turizm dunyo iqtisodiyotining muhim tarmog'iga aylangan. Har yili millionlab odamlar turli sabablarga ko'ra sayohat qilishadi — dam olish, ish, ta'lim yoki sog'liqni yaxshilash maqsadida. Turizmning bu qadar ommalashishi, shuningdek, yangi imkoniyatlar, ish o'rinlari va iqtisodiy o'sish uchun zamin yaratadi. Biroq, turizmning rivojlanishi bilan birga, atrof-muhitga bo'lgan ta'siri va barqarorlik masalalari ham dolzarb bo'lib qolmoqda. Turizm sohasida barqarorlik, ekologik mas'uliyat va mahalliy madaniyatni saqlab qolish masalalari har qachongidan ham muhim ahamiyatga ega. Sayohatchilar va turizm tashkilotlari, atrof-muhitga zarar yetkazmasdan, sayohat qilish va xizmat ko'rsatishning yangi usullarini izlashga majbur. Shu bilan birga, mahalliy aholi va ularning madaniyatiga hurmat ko'rsatish, turizmning muvaffaqiyatli va barqaror rivojlanishida muhim omil hisoblanadi.[1]

Green Key tizimi 1994-yilda Daniyada tashkil etilgan bo'lib, hozirda 60 dan ortiq mamlakatda faoliyat yuritadi. Tizim mehmonxonalar, turistik obyektlar va boshqa xizmat ko'rsatuvchi joylar uchun ekologik standartlarni belgilaydi. Sertifikat olish uchun obyektlar bir qator talablarni bajarishi kerak, jumladan, energiya va suv iste'molini kamaytirish, chiqindilarni boshqarish va ekologik ta'limni rivojlantirish. Green Key sertifikatiga ega bo'lgan obyektlar, shuningdek, ekoturizmni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Bugungi kunda turizm sohasida ekologik barqarorlik masalasi juda dolzarb hisoblanadi. Odamlar sayohat qilishda nafaqat

qulaylik, balki atrof-muhitga bo‘lgan ta’sirni ham hisobga olishmoqda. Green Key tizimi turizm obyektlarining ekologik mas’uliyatini oshirishga yordam beradi, bu esa sayyohlar uchun yanada jozibador muhit yaratadi. Ekologik barqarorlikni ta’minlash orqali turizm sohasida raqobatbardoshlikni oshirish mumkin. Green Key tizimini joriy etish turizm sohasida bir qator afzalliklarni taqdim etadi. Birinchidan, bu tizim energiya va suv iste’molini kamaytirishga yordam beradi, bu esa xarajatlarni kamaytiradi. Ikkinchidan, ekologik mas’uliyatni oshirish orqali turizm obyektlari brendini mustahkamlash va yangi mijozlarni jalb qilish imkoniyatini yaratadi. Uchinchidan, Green Key sertifikatini mijozlar orasida ekologik ongini oshirishga yordam beradi, bu esa ularning sayohat qilish qarorlariga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Biroq, Green Key tizimini joriy etish jarayoni o‘ziga xos qiyinchiliklarga ega. Birinchidan, turizm obyektlari uchun zarur bo‘lgan investitsiyalarni jalb qilish muammosi mavjud. Ko‘plab mehmonxonalar va turistik obyektlar uchun ekologik standartlarga moslashish uchun qo‘shimcha xarajatlar talab etiladi. Ikkinchidan, xodimlarni tayyorlash va ekologik mas’uliyatni oshirish bo‘yicha treninglar o‘tkazish zarurati ham mavjud. Bu jarayonlar vaqt va resurslarni talab qiladi.[2]

Green Key tizimini muvaffaqiyatli joriy etish uchun bir qator strategiyalarni amalga oshirish zarur. Birinchidan, turizm sohasidagi barcha manfaatdor tomonlar, jumladan, davlat organlari, xususiy sektor va fuqarolik jamiyati o‘rtasida hamkorlikni rivojlantirish muhimdir. Ikkinchidan, ekologik ta’limni oshirish va xodimlarni tayyorlash dasturlarini ishlab chiqish zarur. Uchinchidan, Green Key sertifikatini olish jarayonini soddalashtirish va qo‘shimcha yordam ko‘rsatish orqali mehmonxonalar va turistik obyektlarni rag‘batlantirish kerak. Green Key tizimini joriy etish jarayonida ommaviy axborot vositalarining roli ham muhimdir. Turizm sohasidagi yangiliklar va muvaffaqiyatli tajribalarni keng ommaga yetkazish orqali ekologik barqarorlik masalalariga e’tibor qaratish mumkin. Ommaviy axborot vositalari orqali Green Key tizimini rag‘batlantirish va uning afzalliklarini kengaytirish, sayyohlar orasida ekologik ongini oshirishga yordam beradi.[3]

Green Key tizimini joriy etish mahalliy jamiyatlar uchun ham foydali bo‘lishi mumkin. Ekologik mas’uliyatni oshirish orqali mahalliy aholi uchun yangi ish o‘rinlari yaratish, ekologik turizmni rivojlantirish va mahalliy madaniyatni saqlab qolish imkoniyatlari paydo bo‘ladi. Mahalliy jamiyatlar Green Key tizimidan foydalanish orqali o‘zlarining ekologik resurslarini boshqarish va barqaror rivojlanishni ta’minlashda ishtirok etishlari mumkin. Dunyo bo‘ylab Green Key tizimini muvaffaqiyatli joriy etgan bir qator mamlakatlar mavjud. Ular o‘z tajribalarini baham ko‘rish va boshqa mamlakatlarga o‘z usullarini taklif qilish orqali global miqyosda ekologik barqarorlikni oshirishda ishtirok etmoqda. Turizm sohasida muvaffaqiyatli tajribalarni o‘rganish va ularni o‘z mamlakatimizda qo‘llash, Green Key tizimini joriy etishda muhim ahamiyatga ega.[4]

Green Key tizimining kelajagi, shubhasiz, ekologik barqarorlik va sayyohlar orasida ekologik ongni oshirishga qaratilgan. Yaqin kelajakda Green Key tizimi yanada kengayishi va yangi standartlar bilan to'ldirilishi kutilmoqda. Bu esa turizm sohasida yangi imkoniyatlar va qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi. Green Key tizimini joriy etish jarayonida innovatsion yondashuvlar va texnologiyalardan foydalanish, turizm sohasini yanada barqaror va raqobatbardosh qilishda muhim rol o'ynaydi.[5]

Xulosa:Umuman olganda, Green Key tizimini turizm sohasiga joriy etish istiqbollari juda kengdir. Ekologik barqarorlikni ta'minlash, energiya va resurslarni tejash, shuningdek, sayyohlar orasida ekologik mas'uliyatni oshirish orqali turizm sohasida raqobatbardoshlikni oshirish mumkin. Biroq, bu jarayon o'ziga xos qiyinchiliklarga ega bo'lib, ularni bartaraf etish uchun bir qator strategiyalarni amalga oshirish zarur. Green Key tizimi, shuningdek, mahalliy jamiyatlar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi va global miqyosda ekologik barqarorlikni oshirishda ishtirok etishga yordam beradi. Turizm sohasida Green Key tizimini muvaffaqiyatli joriy etish orqali biz barqaror rivojlanishni ta'minlash va atrof-muhitni muhofaza qilishga hissa qo'shishimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullaeva, N. (2021). "Barqaror turizm va Green Key tizimi". Turizm va atrof-muhit jurnali, 3(1), 45-58.
2. Karimov, A. (2020). "Ekologik turizm va uning rivojlanishi". O'zbekiston turizmi, 2(2), 32-40.
3. Murodov, S. (2022). "Green Key tizimi: imkoniyatlar va muammolar". Xalqaro turizm tadqiqotlari, 1(3), 15-25.
4. Tursunov, D. (2023). "Barqaror turizm va ekologik mas'uliyat". O'zbekiston iqtisodiyoti va turizmi, 4(2), 67-75.
5. Raxmonov, E. (2021). "Turizm sohasida ekologik sertifikatlash". Turizm va ijtimoiy rivojlanish, 5(1), 22-30.
6. Yuldashev, A. (2020). "Green Key tizimi va uning ta'siri". O'zbekiston ekologiyasi va turizmi, 3(4), 10-18.
7. Mustafayeva, L. (2022). "Ekologik turizm: Green Key tizimining ahamiyati". O'zbekiston jurnali, 6(3), 55-62.